

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoPom/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122205183
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2122205183.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčeková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. G., narodený X.X.XXXX, bytom U. D. XXX/XX, H., dieťa rodičov: matka Ing. E. L., narodená XX.X.XXXX, bytom U. D. XXX/XX, H., otec Ing. arch. A. G., narodený XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/XX, F., zastúpený: KADUC & PARTNERS s. r. o., so sídlom Trojičné námestie 4, Trnava a JUDr. Július Šefčík, advokát, so sídlom 9. mája 15, Trnava, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 14PPom/2/2022-24 zo dňa 10.8.2022, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.
2. Napadnuté uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 2 ods. 1, § 360 ods. 1, § 365 ods. 1, 2, § 367 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 327, § 328 ods. 1 Civilného sporového poriadku.
3. Návrhom zo dňa 9.8.2022 sa otec domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril dočasne maloletého do jeho osobnej starostlivosti a nariadil matke odovzdať maloletého do jeho osobnej starostlivosti. Otec v návrhu uviedol, že rodičia sa dali dokopy približne v roku 2011, pričom nikdy neboli zosobášení. Už v čase keď sa spoznali, matka trpela svalovou dystrofiou. Aj napriek vedomosti otca o matkinej chorobe, otec chcel zostať s matkou žiť a založiť si s ňou rodinu. Otec začal v roku 2012 stavať rodinný dom, ktorý bol obývatel'ný cca v roku 2014, kedy sa doň spoločne s matkou nasťahovali a začali spolu bývať. V júli 2014 sa im narodil spoločný syn G.. Keď mal maloletý cca dva roky, teda v roku 2016, sa vzťah medzi rodičmi zmenil. Táto zmena k horšiemu súvisela s prístupom matky k jej ochoreniu, k životu ako takému a s prístupom matky k výchove maloletého. Konflikty vychádzajúce najmä z názorových rozdielov medzi otcom a matkou pretrvávajú do dnešného dňa, pričom často vyvrcholia vo vzájomné verbálne útoky, ktorých svedkom je aj maloletý. Aj napriek konfliktom s matkou mal otec záujem sa o matku ďalej starať a pomáhať jej a zároveň tráviť čo najviac času s maloletým. Čo sa týka starostlivosti o maloletého, aj napriek konfliktom medzi otcom a matkou, sa vedeli dohodnúť. Keďže otec väčšiu časť dňa trávi v rodinnom dome, ktorý má v podielovom spoluvlastníctve s matkou, tak sa o maloletého starali obaja, pričom rodičovské práva a povinnosti nemajú upravené žiadnym spôsobom. Uvedené sa zmenilo v momente, keď si otec našiel priateľku, a to približne dva roky dozadu. Prístup matky sa zmenil v tom, že matka nedovoľovala styk otca s maloletým v čase, keď bol aj s priateľkou. Uvedené vyvrcholilo do takého štádia, že matka dňa 31.7.2022 zobrala maloletého na neznáme miesto a zároveň otca neinformovala, kam s maloletým odišla. Matka bráni otcovi v styku s maloletým, pričom

stretnutie otca s maloletým podmieňuje prepísaním osobného motorového vozidla a elektrickej trojkolky do jej vlastníctva, pričom osobné motorové vozidlo a aj elektrickú trojkolku kúpil otec na svoju obchodnú spoločnosť A. K., s. r. o., IČO 51 287 447, so sídlom E. XXXX/XX, F.. Matka nebráni v styku s maloletým iba otcovi, ale aj jeho príbuzným, a to sestre a rodičom otca. Otec aj napriek tomu, že nechcel prepísať vlastníctvo osobného motorového vozidla a elektrickej trojkolky na matku, bol ochotný urobiť to, čo požaduje od neho matka, aby sa mohol stretnúť s maloletým. Preto matke napísal, že aj keď sa mu to nepáči, aby mohol vidieť maloletého, resp. aby ho mohli vidieť jeho príbuzní, spraví to, čo chce matka. Matka na správy otca odpovedala vyhýbavo a styk s maloletým mu do dnešného dňa nepovolila. Otec má strach a veľké obavy o život, zdravie a zdravý vývoj svojho maloletého syna. Matka je zdravotne telesne postihnutou osobou, ktorá sa žiaľ nedokáže plnohodnotne postarať už ani o seba. Zdravotný stav matky sa za posledné roky veľmi zhoršil a nemá víziu zlepšenia zdravotného stavu. Jej aktuálny zdravotný stav je taký, že väčšinu času sa z miesta na miesto pohybuje na trojkolke, príp. s invalidným chodítkom. V dome sa dole po schodoch pohybuje po rukách, resp. presúvaním sa zo schodu na schod po zadku, pričom hore po schodoch sa v dome pohybuje taktiež hlavne po rukách s pomocou nôh. Matka sa však nedokáže sama postaviť na nohy, keďže v nich nemá silu, oporu a preto sa jej podlamujú. S ohľadom na skutočnosť, že matka sa nevie postaviť na nohy a po dome sa pohybuje za pomoci rúk, nie je schopná pripraviť napr. ani jedlo a to ani sama pre seba, nie to pre maloletého. Matka nedočiahne ani na poličky, v ktorých sa nachádzajú potraviny (resp. dočiahne iba po prvú poličku), ani na kuchynský stôl, nevie si sama nakúpiť potraviny a preto jej s uvedeným pomáhal do nedávna otec. Keďže jej však už s uvedeným otec nepomáha (nemôže, keďže je maloletý na neznámom mieste) s ohľadom na ich rozvrátený vzťah a nehody, tak sa o matku stará maloletý, ktorý má 8 rokov. Matka svojím konaním neohrozuje iba zdravý fyzický, psychický a sociálny vývoj maloletého, ale maloletého ohrozuje aj na živote. Aj napriek matkiným pohybovým obmedzeniam jazdí na osobnom motorovom vozidle, ktoré nemá nijakým spôsobom upravené, prispôbené jej zdravotnému stavu. Matka však svoje nohy neovláda, resp. nemá v nich dostatočnú silu a hocikedy sa jej môže stať, že nebude vedieť dostatočne zatlačiť brzdu a príde tak k dopravnej nehode. Matka s maloletým jazdí aj na dlhšie trasy, ako napr. do Pezinka kvôli jej cvičeniu. Týmto neohrozuje na živote iba maloletého a seba, ale aj ostatné osoby. Maloletý jej preto pomáha aj pri činnostiach spojených s osobným motorovým vozidlom, teda maloletý matke pomáha pri nastupovaní a vystupovaní z auta, pri tankovaní atď., čo bez pochyb nie je v najlepšom záujme maloletého. Takýto režim nie je v záujme maloletého, ani čo sa týka jeho zdravého telesného a sociálneho vývoja a vývinu, keďže maloletý by sa mal v jeho veku hrať s inými deťmi, tráviť voľný čas vonku a pod. a nie starať sa o svoju vlastnú matku. Maloletý je z toho pomýlený a starostlivosť o vlastnú matku v jeho veku vníma ako svoju povinnosť a zároveň ako niečo normálne, prirodzené a potrebné a preto to zle vplýva aj na jeho zdravý vývoj. Zároveň, maloletý je bez akéhokoľvek dozoru pri bežných činnostiach, ktoré v dome vykonáva, ako napr. kúpanie sa v bazéne. V dome, v ktorom maloletý býva, sa nachádza bazén s takou hĺbkou vody, v ktorej maloletý nedočiahne na dno. Ak by sa stal maloletému v bazéne akýkoľvek úraz/nehoda, nemá mu kto poskytnúť prvú pomoc, keďže matka by to s ohľadom na jej zdravotný stav nezvládla a s jej pohybovými možnosťami by k maloletému zrejme ani neprišla včas. Matka by však nevedela maloletému poskytnúť ani bežnú zdravotnú starostlivosť, ak by napr. maloletý zostal chorý, dostal teploty atď. Zároveň aj naopak, ak by matka zostala chorá, spadla by zo schodov, stal by sa jej úraz a pod., nemá jej kto poskytnúť pomoc, resp. nie je v záujme maloletého, aby mal takéto veci na starosti. Dom, v ktorom býva maloletý s matkou, má viaceré poschodia. Ak by maloletý napr. spadol na schodoch, stal by sa mu úraz v pivnici, kde majú fitness (napr. spadnutie závažia na maloletého, ublíženie si na bežiacom páse atď.), spadol by do niekoľkolitrového rybníka, ktorý majú na záhrade, tak kým by k nemu prišla matka, aby mu poskytla pomoc, bolo by s najväčšou pravdepodobnosťou neskoro, keďže samotnej matke trvá určitý čas kým príde z miesta na miesto. Otec poukázal tiež na to, že matka mala v minulosti psychické problémy, resp. je psychicky labilnou osobou. Ešte predtým, ako sa dala dokopy s otcom, po jednom rozchode spávala na zemi v šatníku a pri koľajniciach v osobnom motorovom vozidle na Kamennom mlyne. Ak bude mať matka znovu takéto psychické stavy, tak môže ublížiť nielen sebe ale aj maloletému. Vzhľadom na uvedený skutkový stav je podľa otca potrebné bezodkladne upraviť pomery, keďže matka bráni otcovi v starostlivosti o maloletého, vrátane styku s ním, pričom o maloletého sa sama postarať s ohľadom na jej zdravotný stav nedokáže. Zároveň rodičovské práva a povinnosti nie sú doposiaľ nijak upravené. Keďže sa maloletý stará o matku z dôvodu jej zdravotného stavu, pričom matka bráni v starostlivosti (vrátane styku) otcovi a jeho príbuzným, maloletý je momentálne bez akejkoľvek starostlivosti, teda maloletému nemá reálne, kto poskytnúť starostlivosť a ochranu. Zároveň vyššie spomenutým konaním je vážne ohrozený život, zdravie, bezpečnosť a priaznivý psychický, fyzický, sociálny vývoj maloletého a jeho celkový vývin. Otec má veľký strach o život, zdravie a bezpečnosť maloletého, pretože pri matke je v neustálom ohrození s ohľadom na jej zdravotný stav

a s tým súvisiace obmedzené pohybové schopnosti a preto si maloletý vyžaduje okamžitú ochranu. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti je dôvodné, aby bol maloletý zverený do starostlivosti otca. Vzhľadom k tomu, že matka má maloletého pri sebe a otec nemá vedomosť, kde sa maloletý nachádza, je odôvodnené, aby matka odovzdala maloletého otcovi, ktorý sa dokáže o neho plnohodnotne postarať a zabezpečiť jeho zdravý fyzický aj psychický vývoj a celkový vývin maloletého.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný, keďže otec neosvedčil dôvodnosť takto urgentného zásahu do súčasného stavu starostlivosti o maloletého, pričom takýto zásah by nebol v záujme maloletého a stability jeho výchovného prostredia. Samotné ochorenie matky (svalová dystrofia) a jej pohybové problémy (preukázané videomateriálom) nevylučujú matku z vykonávania osobnej starostlivosti o maloletého. Súd prvej inštancie konštatoval, že maloletý už nie je dojčaťom, či batolaťom, ktoré by pri všetkých svojich denných aktivitách a bežných potrebách bolo odkázané na osobu, ktorá o neho vykonáva osobnú starostlivosť. Naopak je prirodzeným, že maloleté dieťa s postupujúcim vekom môže na seba (aj podľa výchovného prístupu zdravého rodiča) preberať postupne čoraz viac bežných pomocných aktivít v domácnosti, či mimo nej. Uvedené platí o to viac, keď rodič maloletého má chronické ochorenie obmedzujúce jeho hybnosť, kde asistancia a pomoc maloletého dieťaťa chorému rodičovi je prirodzená. Takéto chronické pohybové ochorenie však samo osebe nemôže vylučovať rodiča ako osobu, ktorá sa môže o maloleté dieťa napriek ochoreniu plnohodnotne postarať. Osobná starostlivosť o maloleté dieťa sa totiž neobmedzuje iba na praktické činnosti (prípravu jedla, vykonanie nákupu, atď.), ale ide o celkové vedenie a usmerňovanie dieťaťa, komunikáciu s ním, zabezpečovanie procesu jeho všestranného učenia, organizáciu jeho dňa a najmä vytváranie a budovanie zdravých emočných vzťahov a väzieb. Otec nijako nepreukázal (nepredložil žiadnu lekársku správu, ktorá by matku z hľadiska jej fyzických, či emočných schopností jednoznačne vylučovala zo starostlivosti o maloletého), že by matka takejto výchovy a starostlivosti nebola (s prispením maloletého v podobe praktickej pomoci s aktivitami, ktorých vzhľadom na svoj vek schopný je) schopná a že by v jej starostlivosti neprosperoval. Audionahrávka pripojená k návrhu (komunikácia maloletého so starými rodičmi) naopak preukázala, že maloletý je spokojným a šikovným dieťaťom, ktoré je vedené k pomoci matke s činnosťami, ktorých už nie je fyzicky schopná, ktorú pomoc vníma ako automatickú súčasť jeho života a je na ňu dokonca pyšný. Otec v konaní nepreukázal ani ním tvrdenú skutočnosť, že matka nie je schopná šoférovať osobný automobil, resp., že auto, ktoré používa nie je prispôsobené na jej jazdu, alebo že by maloletého akokoľvek ohrozovala. K argumentu otca, že matka by nevedela maloletému pomôcť v prípade nehody, súd prvej inštancie uviedol, že podľa videozáznamov je matka schopná komunikovať, aj privolať maloletému potrebnú pomoc. Otec v návrhu sám uvádza, že v čase plánovania rodiny s matkou si bol vedomý jej chronického svalového ochorenia, dobrovoľne sa rozhodol, že spolu budú mať dieťa, čo v sebe už v danom čase automaticky implikovalo skutočnosť, že maloletý bude mať postupom času v rodinnom spoložití iné povinnosti ako jeho rovesníci, čoho si otec musel a musí byť vedomý. Z návrhu je zrejmé, že rodičia sa napriek konfliktom medzi nimi vedeli istý čas o starostlivosti o maloletého dohodnúť. Uvedené sa podľa tvrdenia otca zmenilo v čase, keď si našiel priateľku (cca pred dvomi rokmi), kedy matka začala obmedzovať stretávanie otca s maloletým v čase, keď bol s priateľkou. Z návrhu tak vyplýva, že otec dlhodobo akceptoval skutočnosť, že maloletý bol v starostlivosti matky, ktorá sa o maloletého starala v rodinnom dome v spoluvlastníctve rodičov, kde sa otec taktiež pravidelne zdržiaval, pomáhal matke a stretával sa s maloletým. Uvedené sa malo zmeniť dňa 31.7.2022, kedy matka podľa tvrdenia otca maloletého zobrala na neznáme miesto a zároveň otca neinformovala kam odišla. Zo spisu sp. zn. 17C/40/2022 však súd prvej inštancie zistil, že uvedeného dňa bol otec vykázaný zo spoločného obydlija na adrese U. D. XX, H., pričom za ohrozenú osobu bola uznaná matka (potvrdenie o vykázaní zo dňa 31.7.2022, úradný záznam OOPZ Jaslovské Bohunice zo dňa 31.7.2022). O uvedenom vykázaní nie je v návrhu otca žiadna zmienka, čo výrazne znevierohodňuje otcove tvrdenia vo vzťahu k matke. Otec taktiež uviedol, že nemá vedomosť, kde sa maloletý nachádza, ale súčasne poukazuje na riziko jeho kúpania sa v bazéne v rodinnom dome v spoluvlastníctve. Otec súčasne priložil k návrhu textovú komunikáciu s matkou, z ktorej vyplýva, že otec sa dožadoval stretávania s maloletým, na ktorom sa mu s matkou nepodarilo dohodnúť. Na žiadnej zo správ však otec nevyjadruje strach zo starostlivosti matky o maloletého, strach o jeho život, či zdravie, zo správ je naopak zrejmé, že medzi rodičmi je konflikt ohľadne stretávania otca s maloletým. Neodkladné opatrenie podľa § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, resp. § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku však nemôže slúžiť na riešenie konfliktých vzťahov medzi rodičmi, prípadne na riešenie prípadného bránenia niektorého z rodičov v stretávaní druhého rodiča s maloletým dieťaťom, a to obzvlášť nie v situácii predchádzajúceho vykázania rodiča, ktorému sa navrhuje zveriť maloleté dieťa do osobnej starostlivosti, po posúdení orgánmi policajného zboru pre riziko ohrozenia

života, zdravia, či slobody druhého rodiča. Na vyriešenie otázky, ktorému z rodičov (prípadne či obom) má byť maloletý zverený do osobnej starostlivosti a ako je potrebné nastaviť stretávanie druhého rodiča s ním v prípade ich konfliktov, je nevyhnutné vykonať riadne dokazovanie, zistiť názor druhého rodiča, preskúmať pomery oboch rodičov, čo nie je možné v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 365 ods. 1, resp. § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Keďže tak súd prvej inštancie nemal za preukázané, resp. osvedčené, že by bol život, zdravie, či priaznivý vývoj maloletého vážne ohrozený alebo narušený, resp. že by sa tento ocitol bez akejkoľvek starostlivosti, prípadne, že by nariadenie neodkladného opatrenia a okamžité odobratie maloletého zo starostlivosti matky a odovzdanie otcovi bolo v záujme maloletého, návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

5. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie otec. Otec v odvolaní uviedol, že vec rozhodovala iná sudkyňa ako vec, ktorá je vedená voči jeho osobe, kde súd paradoxne vyhovel návrhu matky spôsobom, že si nepreveril fakty a dokonca použil argumentácie, ktoré nekorešponujú s právnym stavom. On bol z domu, kde je spoluvlastníkom v jednej polovici, vyporiadaný na jeden rok. Síce nikto neupravil jeho styk s maloletým, ale nesmie sa priblížiť k matke na 10 metrov. Tu nejde o „vojnu A.“, tu ide o syna. On aj lekári vidia, že matka nie je schopná postarať sa nielen o seba a o domácnosť, podľa vyjadrenia matky a súdu v konaní sp. zn. 17C/40/2022 musí chodiť po schodoch po štyroch a ťažšie bremená jej robia problém. Dieťa môže pomáhať rodičovi ale nie v takejto miere, ako to uvádza súd prvej inštancie. Pre 8 ročné dieťa nie je vhodné, aby tankovalo auto a platilo platobnou kartou na stanicích pohonných hmôt, robilo ťažké nákupy, vyťahovalo a vkladalo ťažké hrnce z chladničky, či rúry, kde si môže spraviť popáleniny alebo sa obliať horúcou stravou. Ako sa privolá pomoc, lebo ak nie je v miestnosti, kde maloletému hrozí nebezpečenstvo, ani nevie, že sa mu niečo stane. Maloletý sám často chodí do fitness v suteréne, či do bazénu bez dozoru. Doteraz bol do vykázania prítomný pri takýchto situáciách. Otec je architekt a robí z domu, stará sa maloletého, o dom a vozil maloletého zo a do školy, na krúžky, k jeho rodičom, kde aj často víkendy prespával. Otec nechce matku pripraviť o dieťa, ale chce, aby v ôsmich rokoch netrpelo samotou a stratou výchovy. Týmto opatrením nemá záujem zobrať maloletého matke. Otec navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie a zistil reálne fyzický a zdravotný stav matky, reálne zistil stav v rodine.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolaniu otca nie je možné priznať úspech, keďže napadnuté uznesenie je vo výroku vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

7. Predovšetkým sa žiada konštatovať, že odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia, teda s tými dôvodmi, pre ktoré bolo podľa súdu prvej inštancie treba návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými predpokladmi, ktoré musia byť splnené na nariadenie neodkladného opatrenia a v napadnutom uznesení dostatočne vyložil, z akých dôvodov návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Odôvodnenie napadnutého uznesenia totiž nevykazuje žiadne logické, skutkové ani právne medzery, bolo preto i objektívne presvedčivým (ktorou presvedčivosťou tu samozrejme je nutné mať na mysli schopnosť presvedčiť kohokoľvek s výnimkou toho, kto má záujem na celkom inom výsledku konania) a odvolaciemu súdu poskytovalo možnosť sa i len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Pre nutnosť vyporiadania sa aspoň stručne aj s odvolacími námietkami a pre celkovú úplnosť sa však žiada aj tu doplniť nasledovné:

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na obsah preskúvaného uznesenia i argumenty otca predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti odôvodňujúce neodkladným opatrením podľa ustanovenia § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku rozhodnúť o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca a v nadväznosti na to v zmysle ustanovenia § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku uložiť matke povinnosť odovzdať maloletého otcovi.

9. V zmysle § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ak sa ocitne maloletý bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie a priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd neodkladným opatrením nariadi, aby bol maloletý dočasne zverený do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí.

10. V zmysle § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

11. V zmysle Čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

12. V zmysle Čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

13. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. V zmysle Čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

15. V zmysle § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

16. Právna úprava neodkladného opatrenia vo veciach ochrany maloletého dieťaťa v zmysle citovaného ustanovenia § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku vychádza z potreby bezodkladne riešiť vážnosť situácie, v ktorej sa maloleté dieťa nachádza. Ak sa maloleté dieťa ocitne bez akejkoľvek starostlivosti (ak dieťaťu nemá kto poskytnúť starostlivosť) alebo si to vyžaduje okamžitá ochrana jeho života, zdravia a priaznivého vývoja (ak ide o dieťa zanedbané, týrané a pod.), ak je tu dôvodná hrozba alebo narušenie, súd neodkladným opatrením nariadi, aby bolo maloleté dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej alebo právnickej osoby. V uznesení o nariadení neodkladného opatrenia súd určí konkrétnu osobu, do dočasnej starostlivosti ktorej sa zveruje maloleté dieťa (fyzická osoba, detský domov, krízové stredisko a pod.). Ustanovením § 365 Civilného mimosporového poriadku je zvýraznená osobitosť a urgentnosť prípadov, v ktorých súd musí konať okamžite a nie je ani vylúčené konať aj na základe akéhokoľvek podnetu. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva aj z ustanovení Zákona o rodine. Sleduje sa najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa okrem iného zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a podobne.

17. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej ale zásadne len bezodkladnej úpravy rodinnoprávnych vzťahov. Bezodkladnosť opatrenia spočíva v tom, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov konania, ani tretích osôb, pričom pri jeho nariaďovaní prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, pretože takéto dokazovanie presahuje rámec konania o nariadení neodkladného opatrenia, keďže je v rozpore so zmyslom okamžitej a rýchlej ochrany dieťaťa. Z tohto dôvodu zákon

ani nepredpokladá, aby pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení súd vykonával dokazovanie (§ 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku). Je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, od ktorých sa odvodzuje opodstatnenosť návrhu, aspoň osvedčené. Posúdenie, či a kedy je daná naliehavá potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov, je ponechané na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Pod potrebou bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov sa rozumie stav vzťahov účastníkov, ktorý neznesie odklad.

18. V preskúvanom prípade sa otec domáhal nariadenia neodkladného opatrenia o zverení maloletého do jeho osobnej starostlivosti v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku dôvodiac, že starostlivosťou matky o maloletého v dôsledku jej nepriaznivého zdravotného stavu došlo k reálnemu ohrozeniu života, zdravia a priaznivého vývoja maloletého. Súd prvej inštancie návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, nakoľko otec zvolil nesprávny právny prostriedok ochrany rodičovských práv na riešenie konfliktných vzťahov medzi rodičmi, prípadne na riešenie bránenia matky v stretávaní otca s maloletým, keď súd prvej inštancie nemal za preukázané, že by okamžité odobratie maloletého zo starostlivosti matky a odovzdanie otcovi bolo v záujme maloletého. Otec podal proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia odvolanie a žiadal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť, vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie za účelom doplnenia dokazovania vo vzťahu k fyzickému a zdravotnému stavu matky a stavu v rodine.

19. Zo skutkových okolností prípadu vyplýva, že maloletý pochádza zo vzťahu rodičov, ktorí manželstvo neuzavreli. Na súde prvej inštancie prebieha pod spisovou značkou 31P/42/2022 konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na základe návrhu matky podaného dňa 12.8.2022 a pod spisovou značkou 40P/63/2022 konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na základe návrhu otca podaného dňa 23.8.2022. V roku 2016 sa vzťah medzi rodičmi zmenil, prestali si rozumieť, pred dvomi rokmi si otec našiel priateľku. Matka trpí svalovou dystrofiou. Otec bol dňa 31.7.2022 o 00.30 hod. podľa § 27a ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore vykázaný zo spoločného obydlija ohrozenej osoby - matky na dobu 14 dní. Vzťahy medzi rodičmi sú zostrené, komunikácia medzi nimi je napätá, rodičia sa nevedia dohodnúť o stretávaní maloletého s otcom. Konflikt medzi rodičmi pretrváva, nepochybne je spôsobilý zasiahnuť do vzťahov v rodine.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických východísk a okolností prípadu je odvolací súd rovnakého názoru, ako súd prvej inštancie, že otec neosvedčil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že život a zdravie maloletého, jeho psychický, fyzický a sociálny vývin si vyžadujú okamžitú ochranu a zásah súdu nariadením takéhoto neodkladného opatrenia. Skutočnosti, ktorými bol zdôvodnený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, nestačia na osvedčenie podmienok uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku a v nadväznosti na to na uloženie povinnosti matky odovzdať maloletého do starostlivosti otca v zmysle ustanovenia § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Zdravotný stav matky a obavy otca, ako bude matka bez jeho pomoci zvládať starostlivosť o maloletého, nie sú osvedčením toho, že by sa maloletý v súčasnej dobe nachádzal v situácii ohrozujúcej jeho život, zdravie a priaznivý vývoj, alebo bez akejkoľvek starostlivosti. Odvolací súd je rovnakého názoru, že doposiaľ zistené skutočnosti nasvedčujú záveru, že otec sa podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia skôr snaží riešiť nezhody rodičov dohodnúť sa o styku otca s maloletým a opakujúce sa konflikty medzi rodičmi, čomu nasvedčuje aj samotné odvolanie, v ktorom otec uvádza, že nemá záujem maloletého zobrať matke a navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a ďalej zisťovať reálny fyzický a zdravotný stav matky. Vo vzťahu k uvedenej požiadavke otca o vykonávaní dokazovania, považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že otcom požadované dokazovanie presahuje rámec osvedčovania v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a prináleží až ku konaniu vo veci samej. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že otec neosvedčil akútnu potrebu zásahu súdu nariadením neodkladného opatrenia. Z obsahu spisu nevyplývalo, že by maloletému hrozila akákoľvek ujma vyžadujúca si zásah súdu navrhovaným neodkladným opatrením.

21. Odvolací súd preto vzhľadom na nepreukázanie osvedčenia nariadenia neodkladného opatrenia dospel k záveru, že nie je možné nariadiť neodkladné opatrenie pre nesplnenie podmienok, neosvedčenia predpokladov v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku a v nadväznosti na to v zmysle ustanovenia § 367 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku.

22. Žiada sa opakovane zdôrazniť, že pri nariadení neodkladného opatrenia súd nemusí a pre krátkosť času ani nemôže vykonávať dokazovanie v rovnakej forme a rozsahu ako pri rozhodovaní vo veci samej (vzhľadom i na zákonom limitovanú lehote na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia). V konaní vo veci samej bude vykonané riadne dokazovanie, v rámci ktorého budú náležite zistené všetky rozhodujúce skutočnosti a súd bude môcť vo veci meritórne rozhodnúť o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému, sledujúc pritom primárne záujem maloletého dieťaťa.

23. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku ako vecne správne potvrdil.

24. Odvolací súd opakovane vyslovene prizvukuje, že pri výkone rodičovských práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť záujmy svojho maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), pričom akékoľvek konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech maloletého dieťaťa, a preto dôrazne apeluje predovšetkým na jeho rodičov, aby nadradili záujmy a prospech svojho maloletého dieťaťa nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi. Preto odvolací súd tiež apeluje na obidvoch rodičov, aby vzájomnou komunikáciou a súčinnosťou prispeli k riešeniu situácie v rodine a svojmu maloletému dieťaťu vytvorili pokojné, harmonické a láskyplné prostredie pre jeho zdravý psychický a fyzický vývin.

25. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

26. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).